

การจัดการขยะชุมชนเทศบาลตำบลหนองแขง เขตอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
**WASTE MANAGEMENT IN TAMBONNONGSAENG MUNICIPALITY,
 NONGSAENG, SARABURI**

วณิชฐพงศ์ อุไรรัตน์¹
 ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา1)เพื่อศึกษานโยบายในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแขงอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี 2) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลหนองแขงอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า นโยบายในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหนองแขง ได้มีโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับนโยบายของทางเทศบาลตำบลหนองแขง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายให้ความรู้ในเรื่องมลพิษและปัญหาทางสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน โดยนักวิชาการส่งเสริมสุขภาพของกองสาธารณสุขเทศบาลตำบลหนองแขง โดยความรู้ต่างๆส่งผ่านยังภาคีเครือข่าย อสม.(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน)เป็นหลักพร้อมทั้งมีแบบรายงาน/โครงการ ป्लุกจิตสำนึกให้ประชาชนและเยาวชนร่วมกันแก้ปัญหาขยะมูลฝอย

คำสำคัญ: การกำจัดมูลฝอย เทศบาลตำบลหนองแขง

Abstract

The study on waste management in NongSaeng Municipality, NongSaeng District, Saraburi Province was carried out with the purpose to: 1) study the waste management policies on the population, 2) study the conditions and problems in waste management by the population in NongSaeng and 3) propose methods of waste management which are appropriate for NongSaeng. The sample group in the study consisted of 15 individuals involved with the community – 2 of which were municipality administrators, 1 health promotion staff and 12 community leaders. Qualitative research was carried out with data collected through in-depth interviews. From the research it was found that there are programs in which the population in NongSaeng is involved in. Participation is according to policies in terms of providing information regarding pollution and environmental problems of the community by the health promotion officer in NongSaeng. Information is disseminated through community health volunteers. Reports and projects are available to instill the idea of solving waste management problems among the community and youth so they help solve the problem. The existing condition and waste management in NongSaeng can be summarized as follows 1) waste from outside NongSaeng, 2) the population still does not see the benefits of waste separation and lack the mindfulness in participating in waste management, 3) the distance garbage trucks have to travel each day to TPI is far, 4) lack of waste management supervisors and collectors and 5)do not want garbage bins in the community and the location of the bins ruins the view.

Keywords: Waste Management, NongSaeng Municipality

¹ วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131 Email : Nuengenvi@hotmail.com

² ดร./ วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทนำ

ปัญหาและอุปสรรคของขยะมูลฝอย 1.) ประชาชนยังทิ้งขยะมูลฝอยโดยไม่มีการคัดแยก ทำให้มีขยะมูลฝอยในปริมาณมากที่ต้องนำไปกำจัด มีขยะอันตรายปะปนกับมูลฝอยทั่วไป และมีการนำขยะมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์น้อย 2.) จำนวนสถานที่กำจัดมูลฝอยมีไม่เพียงพอที่จะจัดการกับขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด และที่มีอยู่ขณะนี้ส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ดำเนินการไปไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งผลทำให้ขยะมูลฝอยจำนวนมากไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องโดยมีการเผากลางแจ้ง กองทิ้งในบ่อดินเก่าหรือที่รกร้าง ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก และในพื้นที่ห่างไกล 3.) สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่มีมูลฝอยตกค้างปริมาณมากจะเกิดปัญหาไฟไหม้บ่อยครั้ง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ชุมชนหนาแน่นและปริมาณพล และพบการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย 4.) การดำเนินงานของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เครื่องจักรอุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลและรักษาระบบ(กรมควบคุมมลพิษ, 2557) [1]

จากปริมาณขยะของเทศบาลตำบลหนองแขง จากรายงานเป็นรายเดือน ในปี 2557 เดือนมกราคม 41,880 กิโลกรัม เดือนกุมภาพันธ์ 37,848 กิโลกรัม เดือนมีนาคม 44,180 กิโลกรัม เดือนเมษายน 47,560 กิโลกรัม เดือนพฤษภาคม 45,360 กิโลกรัม เดือนมิถุนายน 51,780 กิโลกรัม เดือนกรกฎาคม 51,240 กิโลกรัม เดือนสิงหาคม 47,890 กิโลกรัม เดือนกันยายน 48,950 กิโลกรัม เดือนตุลาคม 43,740 กิโลกรัม เดือนพฤศจิกายน 41,150 กิโลกรัม เดือนธันวาคม 44,940 กิโลกรัม รวมปริมาณขยะในปี 2557 จำนวน 546,518 กิโลกรัม หรือ 546.518 ตัน ซึ่งจำนวนปริมาณขยะชุมชนที่เก็บได้ทั้งหมดจะนำไปเป็นเชื้อเพลิงพิเศษ (MSW) ของบริษัท ทีพีโอ โพลีน จำกัด(กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สำนักงานเทศบาลตำบลหนองแขง, 2558)

จากสถานการณ์ที่มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของขยะชุมชน และการจัดการขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่สำคัญของคนในชุมชนและเทศบาลตำบลหนองแขง และเป็นส่วนที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและได้รับการร่วมมือของประชากร ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนและแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เหมาะสมของเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษานโยบายของเทศบาลตำบลหนองแขงในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลหนองแขงอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินงาน

การจัดการขยะชุมชนเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี ใช้การวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการลงพื้นที่สังเกตการณ์จริงร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อค้นหาคำอุปสรรคการศึกษาเรื่องการจัดการขยะชุมชน เทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรีรวมถึงสภาพและปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยของประชากรในเขตเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง

จังหวัดสระบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 15 คน โดยเลือกศึกษาประชากรที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะชุมชน เทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง(Purposive Sampling)ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างดังนี้ กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 12 คน พื้นที่ในการสังเกตการณ์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ทั้งหมด 12 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนบ้านหนองไก่อพัฒนาชุมชนตลาดหนองแขงชุมชนบ้านหนองแขงชุมชนบ้านหนองหอยชุมชนบ้านหนองแกชุมชนบ้านหนองน้ำสร้างชุมชนบ้านโคกน้อยชุมชนบ้านโคกช้างชุมชนบ้านดอนทรายชุมชนบ้านหนองกีบม้า และ ชุมชนโคกแฝก กลุ่มพนักงานเทศบาลตำบล จำนวน 3 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรี จำนวน 1 คนสำนักปลัดเทศบาล จำนวน 1 คน กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 คน ได้แก่ นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 1 คน

ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเป็นคำถามให้ครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัย อันเป็นสิ่งที่ต้องการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ลักษณะของคำถามจะเป็นประเภทคำถามปลายเปิด ซึ่งมีแนวคำถามการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มดังนี้

1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย หมู่บ้านที่ท่านพักอาศัย อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่งการทำงานหน้าที่ความรับผิดชอบ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

2 แนวคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ส่วนที่ 1 แนวคำถามเกี่ยวกับนโยบายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลหนองแขง

1. ท่านได้กำหนดนโยบายในการจัดการขยะมูลฝอยของการจัดการขยะชุมชน เทศบาลตำบลหนองแขง อย่างไร

2. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแนวนโยบายของเทศบาลตำบลหนองแขงอย่างไร

3. ท่านทราบ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ฉบับผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ(เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557) และท่านคิดว่าองค์กรของท่านจะสามารถวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างไร

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับวิธีหรือกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลหนองแขง

1. ท่านมีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างไร

2. หากมีความเป็นไปได้ในการจัดให้มีการกำจัดขยะในชุมชนของท่าน(ฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ/เตาเผาขยะ) ท่านมีแนวทางการคัดเลือกพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างไร

3. ในอนาคต ท่านมีการพัฒนาวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างไร

ส่วนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหนองแขง

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

2. ท่านสนับสนุนให้มีโครงการที่ประชาชนจะเข้ามาช่วยรับผิดชอบโครงการจัดการขยะหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 4 แนวคำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลหนองแขง

1. ท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างไร

ส่วนที่ 5 แนวคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลหนองแขง

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างไร

2. หากมีแนวทางจากภาคประชาชนในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย มีช่องทางใดบ้างที่สามารถประสานมายังหน่วยงานภาครัฐได้

การเก็บรวบรวมภาคสนาม (Field Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แบบตัวต่อตัวเพื่อเปิดเผยสิ่งจูงใจ ความเชื่อ ทศนคติของผู้ตอบ โดยการกำหนดคำถามออกเป็นประเด็นให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย ก่อนเริ่มการทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ขออนุญาตในการจดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์แบบต่อหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 60-90 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แต่ละรายจะทำการสัมภาษณ์จนกว่าจะไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น ที่เรียกว่า ข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) จึงหยุดการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์นโยบายในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ศึกษานโยบายในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรีพบว่านโยบายในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลหนองแขง จะมีการรณเก็บบนขยะมูลฝอย และถึงขยะตามจุดๆของชุมชน มีพนักงานทำหน้าที่ในการจัดเก็บขยะ เวลาทำงานวันจันทร์-วันเสาร์ โดยขยะที่จัดเก็บได้ทั้งหมด จะถูกนำไปเป็นพลังงานทดแทนให้กับ บริษัท ปูนซีเมนต์ TP โพลีน จำกัดทั้งหมดและทุกวัน

การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานเทศบาลในการดำเนินงานตามแนวนโยบายของเทศบาลตำบลหนองแขง พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบาย ให้ความรู้ในเรื่องมลพิษและปัญหาทางสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน โดยนักวิชาการส่งเสริมสุขภาพของกองสาธารณสุขเทศบาลตำบลหนองแขง โดยความรู้ต่างๆส่งผ่านยังภาคีเครือข่าย อสม.(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน)เป็นหลักพร้อมทั้งมีแบบรายงาน/โครงการ ปฏิบัติงานให้ประชาชนและเยาวชนร่วมกันแก้ปัญหาขยะมูลฝอย ลว. 8มกราคม 2558 มีโครงการนำเสนอจำนวน 4 โครงการ

1. ชื่อโครงการ “โครงการรณรงค์รักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง” เป้าหมาย ความสะอาดบ้านเมือง 1 ครั้ง ระยะเวลาการดำเนินงาน 2558-25560 โดยมีงบประมาณกำหนดไว้ในแผน อปท. 3ปี ปี2558/50,000บาท ปี 2559/50,000บาท ปี 2560/50,000 บาท

2. ชื่อโครงการ “จัดอบรมและทัศนศึกษาดูงาน เรื่องการกำจัดและคัดแยกขยะ” เป้าหมาย จัดอบรมศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่จัดเก็บขยะ ระยะเวลาการดำเนินงาน 2558-25560 โดยมีงบประมาณกำหนดไว้ในแผน อปท. 3ปี ปี2558/100,000บาท ปี 2559/100,000บาท ปี 2560/100,000 บาท

3. ชื่อโครงการ “ประกวดชุมชนดีเด่น ด้านการรักษาความสะอาด” เป้าหมาย ประกวดชุมชนดีเด่น 2 ครั้ง ระยะเวลาการดำเนินงาน 2558-25560 โดยมีงบประมาณกำหนดไว้ในแผน อปท. 3ปี ปี2558/50,000บาท ปี 2559/50,000บาท ปี 2560/50,000 บาท

4. ชื่อโครงการ “รณรงค์การคัดแยกขยะมูลฝอย” เป้าหมาย จัดอบรมเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่จัดเก็บขยะ 1 ครั้ง ระยะเวลาการดำเนินงาน 2558-25560 โดยมีงบประมาณกำหนดไว้ในแผน อปท. 3ปี ปี2558/50,000บาท ปี 2559/50,000บาท ปี 2560/50,000 บาท

การรับทราบ Roadmapการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ฉบับผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ(เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557) ของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานเทศบาลตำบลหนองแขง พบว่า

การรับทราบ Roadmapการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ฉบับผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสงบแห่งชาติ(เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557) มีความเข้าใจในหลักการทุกท่านในส่วนของกลุ่มผู้บริหารเทศบาลตำบลหนองแขง และพนักงานเทศบาล แต่เงื่อนไขของ Roadmap ไม่ตรงกับคุณสมบัติของปริมาณขยะของเทศบาลตำบลหนองแขง

ส่วนที่ 2 สภาพและปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ปัญหาที่ 1 ขยะจากนอกพื้นที่เขตเทศบาลหนองแขงเทศบาลตำบลหนองแขงมีเขตพื้นที่ติดต่อกับเขตอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้อาจมีขยะจากนอกพื้นที่มาทิ้งในเขตรับผิดชอบ เนื่องจาก อบต.ในพื้นที่โดยรอบยังไม่มีการเก็บขนขยะ

ปัญหาที่ 2 ประชาชนยังไม่เห็นประโยชน์ของการคัดแยกขยะ และจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะประชาชนโดยส่วนใหญ่ยังขาดจิตสำนึกในการจัดการขยะ เนื่องด้วยคิดว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาลในการเก็บ รวบรวม ขยะในแต่ละวัน ผู้ที่ให้ความร่วมมือต้องเกิดจากกลุ่มผู้นำก่อน เพื่อเกิดความเป็นตัวอย่างให้ทำตาม

ปัญหาที่ 3 ระยะเวลาที่รถเก็บขนขยะไปบริษัท TPI ระยะทางเดินทางไกล ในแต่ละวัน แหล่งที่ทางเทศบาลหนองแขงนำขยะไปกำจัดนั้น อยู่ห่างออกไปประมาณ 80 กิโลเมตร(ไป-กลับ) แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติทุกวัน เพื่อให้การกำจัดเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และไม่ก่อให้เกิดปัญหาขยะล้นชุมชน

ปัญหาที่ 4 บุคลากรที่ดูแลเกี่ยวกับการจัดการขยะไม่เพียงพอหรือ ตัวพนักงานเก็บพนักงานเก็บขยะ

ปัญหาที่ 5 ไม่ต้องการให้มีการวางถังขยะในชุมชนและตำแหน่งการวางถังขยะสูญเสียภูมิทัศน์ที่ดีด้วยว่าผู้นำชุมชนมีโอกาสได้ไปดูงานเรื่องการจัดการขยะชุมชนในหลายๆที่ ได้เห็นแนวความคิดในหลายๆตัวอย่าง จึงมีแนวความคิดต่างออกไปว่า หากเราณรงค์ให้กำจัดขยะเอง ชุมชนจะไม่มีถังขยะมาวางหน้าบ้าน (โครงการหน้าบ้าน นามอง)

ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลหนองแขงอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

แนวทางที่ 1 มีการสื่อสารและการให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี เทศบาลตำบลหนองแขง มีการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง สิ่งไหนมีอันตราย สิ่งไหนไม่มีอันตราย นโยบายหรือประเด็นปฏิบัติอาจเป็นประเด็นท้าทายเพราะขยะน้อย จะเน้นในเรื่องสุขภาพร่างกายมากกว่า เน้นในครัวเรือนมากกว่า ไม่ได้เน้นตรงขยะ แต่จะเน้นในส่วนบุคคลกรหรือประชาชนไม่ให้สร้างปัญหามีแนวความคิดว่าอยากทำเตาเผาขยะ, ปูยหมัก, ปูยชีวภาพ, ปูยเกษตรอินทรีย์ เพื่อแจกจ่ายไปยังชาวบ้านในเขตเทศบาล ในแนวความคิดเรื่องนี้ ทุกวันนี้นั่งประมาณค่อนข้างน้อย แล้วค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เตาขยะใช้เงินหลายล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการเผาเองมากกว่า แต่มันก็สร้างเรื่องมลพิษทางอากาศแต่น้อย ชาวบ้านมีการจัดการเรื่องขยะเองบ้าง

แนวทางที่ 2 การใช้ประโยชน์จากขยะโดยการริเริ่มโครงการต่างๆในชุมชน เทศบาลหนองแขงมีการให้ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก โฟม ทำลายธรรมชาติในแต่ละชุมชน และสิ่งเหล่านี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เคยส่งเสริมในการสร้างอาชีพแต่ยังไม่เป็นรูปธรรมทำโครงการร่วมกับกระทรวงพลังงาน เรื่องการขยะอันตรายมาแลกไข่ โดยการให้ความรู้ในการคัดแยก แต่โครงการนี้ไม่ต่อเนื่อง เพราะขาดสิ่งของ(ไข่ไก่) ที่จะนำมาแลกโครงการปูยชีวภาพ(ผัก,ผลไม้) เรื่องต้นโครงการประชาชนให้ความสนใจ แต่ระยะเวลาในหมักปูย(15วัน- 1เดือน) ไม่สามารถใช้งานได้ทันที ต้องรอ เช่น นาข้าว(ทำสารฆ่าหญ้าจากสับปะรด) ไม่เห็นผลในทันที บางโครงการที่เข้าไปมีส่วนร่วมหรือส่งเสริมนั้น เป็นสิ่งที่ทางรัฐคิดให้อาจไม่ยั่งยืน แต่ถ้าหากชุมชนคิดเองและดำเนินการด้วยตัวเองจะมีความยั่งยืน

กว่า ในเรื่องงบประมาณที่จะสนับสนุนทางเทศบาลตำบลหนองแขงพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

แนวทางที่ 3 การสร้างกิจกรรมการจัดการกับขยะภายในชุมชน กองสาธารณสุขของเทศบาล ตำบลหนองแขง จะมีกิจกรรมร่วมกับชาวบ้านหมู่ 7 การล้างตลาดประจำทุกเดือน ล้างท่อร่องภายในตลาดและรอบๆ ตลาด จะนานๆครั้ง แต่ก็อยากจะให้ล้างบ่อยๆเพราะยุ่งเยอะ

สรุป

การวิเคราะห์นโยบายในการจัดการขยะชุมชนเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี มีแนวทางจะมีการรื้อเก็บขนขยะมูลฝอย และถังขยะตามจุดๆของชุมชน มีพนักงานทำหน้าที่ในการจัดเก็บขยะ เวลาทำงานวันจันทร์-วันเสาร์ โดยขยะที่จัดเก็บได้ทั้งหมด จะถูกนำไปเป็นพลังงานทดแทนให้กับ บริษัท ปูนซีเมนต์ TPI โพลีน จำกัดทั้งหมดและทุกวันรวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายโดยให้ความรู้ในเรื่องมลพิษ และปัญหาทางสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน โดยนักวิชาการส่งเสริมสุขภาพของกองสาธารณสุขเทศบาลตำบลหนองแขงความรู้ต่างๆผ่านยังภาคีเครือข่าย อสม.(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน)

กำหนดรูปแบบและแนวทางการประชาสัมพันธ์สาระของแผนฯ ผ่านสื่อที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านบุคคลสื่อมวลชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เว็บไซต์ และการสร้างเครือข่ายเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารกระจายไปยังกลุ่มเป้าหมายต่างๆอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

รวมทั้งพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถทำหน้าที่สื่อสารและถ่ายทอดสาระสำคัญของแผนฯได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้ ความเข้าใจในสาระของแผนฯอย่างแท้จริง นำไปสู่ความตระหนัก การยอมรับในแผนฯและนำไปสู่การปฏิบัติ จัดฝึกอบรมและให้ความรู้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ การกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนเขียนแผน/โครงการเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่นให้สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการฯในท้องถิ่น ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่กำหนด

เทศบาลตำบลหนองแขงมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะในบ้านเรือน โดยมีโครงการร่วมกับหน่วยงานภายนอกเพื่อลดการเกิดของขยะในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ ปินจามูล[2] พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าประชาชนได้รับการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งธนาคารขยะ สถานที่หรือจุดซื้อขายขยะมูลฝอยในชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งหรือกำจัด และนอกจากนั้นยังมีการส่งเสริมการนำขยะที่ใช้แล้วนำกลับไปใช้ใหม่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา วิเศษแสนยากร[3] พบว่า เทศบาลตำบลห้วยเสด็จส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ และตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากมูลฝอยในอนาคต และควรมีการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปในการทิ้งขยะมูลฝอยการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งและกำจัด ตลอดจนถึงวิธีการกำจัดที่ถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถช่วยลดปริมาณของมูลฝอยในชุมชนได้

ข้อเสนอแนะ

ปรับปรุงแนวนโยบายหน่วยงานกองสาธารณสุข เทศบาลตำบลหนองแขง ซึ่งรับผิดชอบงานด้านการจัดการขยะ จัดทำแผนเสนอขอเพิ่มอัตรากำลัง ผู้ที่เข้ามาดูแลจัดการขยะเพิ่มเติม และเพิ่มความถี่การจัดกิจกรรมในชุมชน แต่ละชุมชนในด้านการจัดการขยะ สนับสนุนนโยบายให้ประชาชนสร้างจิตสำนึก เกิดความตระหนักที่จะร่วมใน ส่วนการจัดการขยะภายในชุมชนของตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การจัดการขยะชุมชนเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี สำเร็จลงได้ด้วยความรู้จาก ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลหนองแขง เจ้าหน้าที่เทศบาล ตลอดจนผู้นำชุมชนที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านสถานที่และข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพิระพงษ์ คุณแม่ทิพภา อุไรรัตน์ ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณกำลังใจและแรงใจจากภรรยาที่เอาใจใส่ทั้งด้านการทำงานและสุขภาพคุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมควบคุมมลพิษ (คพ.). (2557). **สรุปสถานการณ์มลพิษประเทศไทย ปี 2557**. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2558, เข้าถึงได้จาก <http://www.pcd.go.th>
- [2] ดวงใจ ปินตามูล. (2555). **การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสกอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์**. นิพนธ์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเพชรบูรณ์.
- [3] รุ่งนภา วิเศษแสนนากร. (2552). **แนวทางในการจัดการมูลฝอยที่เหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลห้วยทะเล จังหวัดนครราชสีมา**. นิพนธ์, ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.